

(اجازه)

کازرونی - عرض میکنم چند نفر از آقایان يك اجازه هائی از مجلس خواسته اند كه بعضی از آنها مریض و بستری بوده اند .

حالا كه آمده اند بمجلس اداره مباشرت آنها را جریمه ميكند فریاد میکنند كه ما اجازه گرفته ایم بكمسیون مراجعه میکنند ميگویم خبر داده شده و بالاخره اینها همبقدر بلانكلیف مانده اند و هر روز هم يك چیزی جز دوستور میشود این دوره چیز غریبی است .

خبری كه از كمسیون عرایض بمجلس میآید مدت ها ميكند قرائت نمیشود و وقتی قرائت میشود كه صاحب اجازه مجبوراً استرداد ميكند بملاحظه اینکه موقع مقتضی شده حالا بنده استدعا میکنم چند فقره خبری كه از كمسیون داده شده قرائت شده و تكلیفش معلوم شود .

نایب رئیس - مخالفی نیست؟

شیخ الرئیس - پیشنهاد ختم جلسه مقدم

است

نایب رئیس - پیشنهاد شده است كه قبل از ختم جلسه این موضوع تكلیفش معلوم شود .

آقای تدین

(اجازه)

تدین - عرض میکنم كه این هر دو موضوع راجع بدستور جلسه است هیچكدام رانمیشود گفت مقدم یا مؤخر است و بنده تصور میکنم مسائلی كه مربوط بامور داخلی مجلس است بهیچوجه محتاج برای نباشد عمل مجلس هم در این چند دوره بر این بوده است این وظیفه رئیس محترم مجلس است كه قبل از شروع بدستور یا بعد از شروع بدستور مطالبی كه مربوط بجزایات داخلی مجلس است با اطلاع مجلس برساند از آن قبیل راپورت انتخابات آقایان نمایندگان است كه هیچ محتاج برای نیست كه جزو دستور بشود یا نشود

يكی هم مسئله سرخصی و اجازه گرفتن است و این لازم برای نیست البته وظیفه مقام ریاست است كه قبل از دستور یا بعد از دستور بمرض مجلس برساند

نایب رئیس - چون پیشنهاد ختم جلسه مقدم بود . اگر مخالفی نیست قرائت شود .

بعضی از نمایندگان - بخوانند

(خبر راجع بمرضی آقای کی - استوان بشرح ذیل قرائت شد)

آقای کی استوان نماینده محترم چون مریض بستری بوده اند از حضور در جلسات چهارم و ششم و هفتم جدی معذور بوده اند كمسیون عندهایشان را موجه دانسته تصویب مینماید كه غائب با اجازه منظور شوند .

نایب رئیس - مخالفی نیست؟

(گفتند - خیر)

نایب رئیس - رأی ميگیریم بمفاد این راپورت . آقایانی كه تصویب میکنند قیام فرمایند

(اكثر قیام نمودند)

نایب رئیس - تصویب شد

(راپورت راجع بمرضی آقای ناصر الاسلام بمضمون آتی خوانده شد)

آقای ناصر الاسلام کیلانی نماینده محترم بواسطه عارضه كسالت از حضور در جلسه ششم و هفتم جدی استعذار کرده اند كمسیون عندهایشان را موجه دانسته تصویب مینماید غایب با اجازه نوشته شوند

نایب رئیس - رأی ميگیریم باین راپورت آقایانی كه موافقت قیام فرمایند

(جمع كثیري برخاستند)

نایب رئیس - تصویب شد

ملك التجار - مال آقای دست غیب هم هست .

دست غیب - بنده مسترد داشتم

نایب رئیس - (خطاب بآقای دست غیب) نخوانند؟

دست غیب - خیر .

(راپورت كمسیون راجع بمرضی آقای رهنما بشرح ذیل قرائت شد)

آقای رهنما نماینده محترم اجازه مرخصی چهار ماه از تاریخ حرکت بجهت عزیمت باروفا و معالجه كسالت مزاج و خودشان خواسته اند كمسیون تصویب مینماید كه مدت سه ماه از تاریخ حرکت غائب با اجازه باشند

نایب رئیس - آقای حائری زاده

(اجازه)

حائری زاده - بنده تصور میکنم آقایان در نظر گرفته اند مجلس شورایی را در اروپا تشكيل بکنند .

چون چند نفر سه ماهه اجازه گرفته اند اجازه آقای رهنما هم این جلسه آمده نمیدانم مال سایر آقایان کی میآید و بالاخره شاه در اروپا بمجلس در اروپا دو تاش زیادی است .

نایب رئیس - آقای عدل الملك

(اجازه)

عدل الملك - تا بحال معمول نبود وقتی كه يك نماینده مطالب خود را بمرض مجلس می رساند ادرا تعقیب کنند و كلمات موهن فرمایند هر كس در امور خانوادگی خودش استقلال دارد زیرا كسالت دارد .

نقاات دارد یا غیر اینها در هر صورت بنده بآقای حائری زاده تذکر میدهم كه این عناوین نسبت بیک نماینده برخلاف شون همكاری و نمایندگی است .

حائری زاده - من چیزی عرض نكردم .

نایب رئیس - رأی ميگیریم بمفاد راپورت كمسیون - آقایانی كه مرخصی

آقای رهنما را تصویب میکنند قیام فرمایند .

(عده كثیري قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد .

(راپورت دیگر راجع بمرضی آقای آقا میرزا بدالله خان بشرح ذیل قرائت شد)

آقای میرزا بدالله خان نماینده محترم بجهت سر كشی به امور شخصی اجازه پنجروز غیبت از تاریخ هفدهم عقر کرده بودند كمسیون تقاضای ایشان راجع دانسته تصویب مینماید .

نایب رئیس - رأی ميگیریم كسانیکه مرافقت قیام فرمایند .

(اغلب قیام نمودند)

نایب رئیس - تصویب شد . جلسه آتیه روز پنجشنبه سه ساعت قبل از ظهر دستور قانون انتخابات است .

آقای معتمد السلطنه پیشنهادی کرده اند قرائت میشود . دستور همبشگی روز پنجشنبه قانون انتخابات است حالا بستمه بنظر مجلس است .

معتمد السلطنه - مسترد داشتم .

نایب رئیس - مسترد داشتید؟

معتمد السلطنه - بلی

(مجلس سه ربع ساعت بعد از ظهر ختم شد)

رئیس مجلس شورایی

مؤتمن الملك

منشی

علی اقبال الملك

منشی

معظم السلطان

جلسه ۱۲۳۴

صورت مشروح مجلس

یوم پنجشنبه شانزدهم

دلو ۱۳۰۳ مطابق یازدهم

رجب ۱۳۴۳

مجلس دو ساعت و يك ربع قبل از ظهر برباست آقای سهام السلطان نایب رئیس تشكيل گردید .

صورت مجلس سه شنبه چهاردهم دلو را آقای میرزا جواد خان قرائت نمودند

نایب رئیس - آقای وکیل الملك

(اجازه)

وکیل الملك - بنده قبل از دستور عرضی دارم

نایب رئیس - آقای ضیاء الواعظین

(اجازه)

ضیاء الواعظین - بنده بعد از تصویب صورت مجلس عرضی دارم .

نایب رئیس - آقای مشیر معظم .

(اجازه)

مشیر معظم - بنده قبل از دستور عرض دارم .

نایب رئیس - شاهزاده شیخ الرئیس

(اجازه)

محمد هاشم میرزا شیخ الرئیس -

بنده هم قبل از دستور عرض دارم .
نایب رئیس - در صورت مجلس مخالفی نیست؟

(گفتند خیر)

آقای وکیل الملك .

(اجازه)

وکیل الملك چیزی را كه بنده خواستم بمرض آقایان برسانم موضوع متحد المالی است كه از طرف وزارت مالیه بتمام وزارت خانه ها داده شده است و آن راجع بكسر صد و چهل هزار تومان و كسريت از بابات نیم عشر اوقاف و خانواری كه از بودجه های سنه آتیه شان كسر بگذارند .

باعلامندی كه تمام آقایان نمایندگان (بنده میدانم) و خود دولت نسبت بامور صهی این مملكت دارند .

صحبته این مملكت صدوسی و شش هزار تومان بودجه اش میباشد .

ما از يك طرف بیش نهاد میکنیم مجلس هم رای میدهد كه عشر عایدات مملكتی صرف معارف و صعبه بشود .

بعضی از نمایندگان - مجلس چنین رائی نداده است

شیر وانی - چرا بقابل توجه بودنش رای داده شد .

وکیل الملك - آن وقت وزارت مالیه چنین متحد المالی داده است كه این مبلغ از كلیه وزارت خانه ها كسر شود

در صورتیکه كمسیون محترم آمریكائی هم بنده میدانم در كسر بودجه صهی نظری ندارند

زیرا در آمریكا معلوم است تا چه اندازه اهمیت بامور صهی میدهند

و در ظرف این دو سال هم این كمسیون محترم احتیاجات ما را بامور صهی بخواهی فیهده اند

امیدواریم انشاء الله آنها هم كاملا رعایت این مسئله را بکنند

ولی امروز عقیده بنده این بود كه از مجلس گذشته است تذكری بدولت داده شود .

در این قانون بودجه كه از مجلس گذشته است پس از وضع خانواری و نیم عشر اوقاف مبلغ هفتصد و هفتاد و دو هزار تومان فاضل عایدی داشته اند

و با این ترتیب چطور شده است كه این صد و چهل هزار تومان را آورده اند در وزارت خانه ها تقسیم کرده اند كه از بودجه سال آتیه آنها كسر شود

ممکن است بگویند كه در مقابل آن دو میلیون و نهصد هزار تومان فروش متراكم دولت و مخارج فوق العاده كه سابقا پیش آمده بود گذارده اند .

بنده عرض میکنم در صورتیکه این طور است بهتر این است كه اگر ما برای استهلاك دو میلیون و نهصد هزار تومان چهار سال در نظر گرفته ایم كه از این فاضل عایدی

مستهلک کنیم چهار سال رانج سال بکنیم و یک موسسات مهمی حذف نشود. مخصوصاً از نقطه نظر هدم کسر بودجه صحیه

بنده عقیده ام این است که بدولت تذکر داده شود همان طور که اداره صحیه در نظر گرفته است که در ولایات و ایالات نوسه با اداره صحی بدهد بودجه صحیه را بطور کامل برای سال آتی بمجلس بیاورند که آقایان در آن رأی بدهند

اگر آقایان موافق باشند خوبست این مسئله بدولت تذکر داده شود.

نایب رئیس - آقای ضیاءالواعظین (اجازه)

بعضی از نمایندگان - وارد دستور شویم.

نایب رئیس - جمعی از آقایان تقاضا دارند وارد دستور شویم.

بعضی از نمایندگان - اجازه داده شده است.

نایب رئیس - (خطاب با آقای ضیاءالواعظین) بفرمائید تا بعد وارد دستور شویم.

ضیاءالواعظین - بنده برای این که نمایندگان معترم در نظر دارند که زودتر وارد دستور شویم و دستور هم قانون انتخابات خبلی زحمت نمیدهم. نظرم یک تذکر مختصری است به آقایان نمایندگان معترم راجع بمالیات صنفی.

یک مالیاتهای برخلاف قانون از مردم گرفته میشود و باین مناسبت مردم فقیری بیضات شده اند.

وقتی که راپرت کمیسیون بودجه راجع بقانون بودجه مطرح بود در این خصوص مذاکراتی شد و معترضین کمیسیون بودجه هم اظهار داشتند که این مالیات چیزی نیست خیلی کم شده است اگر هم چیزی هست قابل اهمیت نیست.

بنده در این خصوص یک قدری سعی کردم که ببینم مالیات اضافی که از آثار دوره استبداد است چقدر است.

یک صورتی من بدست آورده ام که راپورت رسمی یکی از رؤسای وزارت مالیه (آقای نهم الملک) است که شرح میدهد بعنوان مالیات صنفی در هر کجا چقدر گرفته میشود.

از طهران و سایر ایالات و ولایات را مفصلاً شرح میدهد که چطور گرفته می شود و اگر بخوام آنها را بعنوان شرح دهم مطلب خیلی طول می کشد و وقت مجلس گرفته میشود.

لذا بطور خلاصه عرض میکنم از تهران گرفته میشود پنجاد هفت هزار و هشتصد و بیست و دو تومان و شش قران که این مبلغ از خود تهران بابت مالیات اضافی که عمارت از مالیات عینی است

تره بار و غیره است. صورت آنهم هست مشکل است بیک وسیله بدهم طبع کنند که به نظر آقایان نمایندگان برسد.

از فارس گرفته میشود سی و چهار هزار و نه تومان و دویست و شصت و هفت هزار و نه تومان و شش قران و دویست دینار تمام این مالیاتها برخلاف قانونست.

جمع کل این مالیاتهای صنفی که گرفته می شود (مطابق شرحیکه از مدیران معترم جرائد هم خواش می کنم درج کنند) چهارصد و نود و هفت هزار و صد و شصت و چهار تومان و دویست و بیست و پنج دینار است.

این مالیات صنفی است که در چهار سال قبل گرفته میشده است و البته حالا که وزارت مالیه منظم شده است بیشتر از این گرفته می شود.

بعد بنده مطالعاتی کردم که آیا باین تناسب که در ایالات و ولایات از ضمه مالیات میکنند بهین تناسب هم خرج معارف آنها می شود یا نه؟

دیدم باین تناسب در ایالات و ولایات صرف معارف نمی شود.

از فارس سی و چهار هزار تومان و کسری گرفته می شود آنوقت نوزده هزار و ششصد و چهل و چهار تومان صرف معارف می شود.

بطور خلاصه عرض میکنم جمع کل مالیات اضافی که گرفته میشده است چهار صد و نود و هفت هزار و صد و شصت و چهار تومان است و در مقابل این مبلغ خرج معارف می شود.

صد و هفتاد هزار و دویست و بیست تومان.

در صورتیکه شاید تمام این مبلغ هم صرف مدارس ابتدائی نمی شود.

اینجا گفته شد مطابق پیشنهادی که آقای تدین در کمیسیون بودجه کرده اند تصویب هم شده است.

بنا است از وزارت مالیه تقاضا شود که صورت جزه عایدات را بمجلس بفرستند تا آقایان نمایندگان معترم در آنها نظر کنند و ببینند این مالیاتهایی که گرفته می شود کدام قانونی و کدام غیر قانونی است و مالیاتهایی که غیر قانونی است و از مردم گرفته میشود بنظر آقایان نمایندگان برسد.

بنا بر این یک پیشنهادی تهیه شده است که تقدیم مجلس شورای ملی می شود راجع به تقویم مالیاتهای صنفی و تقاضا میشود در ضمن از وزارت مالیه تقاضا شود (همان طور که پیشنهاد آقای تدین در کمیسیون تصویب شده است) صورت جزه عایداتشان را برای اطلاع خاطر معترم آقایان نمایندگان

بمجلس بفرستند که آقایان مطالعه فرمایند که مالیاتهای غیر قانونی را چطور باید لغو کرد.

بعضی از نمایندگان - وارد دستور شویم.

نایب رئیس - ماده سی ام قانون انتخابات مطرح است.

(بشرح ذیل خوانده شد)

ماده ۳۰ - انجمن نظارت با شعب آن تمام تعرفه هائی را که میدهد بترتیب نمره در کتابچه مخصوص ثبت مینماید.

نایب رئیس - مخالفی نیست (گفته شد خیر)

نایب رئیس - پیش نهاد آقایان می شود.

(اینطور قرائت شد)

پیشنهاد آقای میرزا جوادخان بنده پیشنهاد میکنم که ماده سی بترتیب ذیل اصلاح شود:

انجمن نظارت یا شعب آن تمام تعرفه هائی را که میدهد بترتیب قرائت در کتابچه مخصوص ثبت مینماید.

پیشنهاد آقای حاج سیدالمحققین - ماده ۳۱ منشأ و اقتضاء محل مدت دادن تعرفه و اخذ رای در مجموع انجمنهای مرکزی و فرعی.

پیشنهاد آقای سرکشیک زاده - بنده پیشنهاد میکنم حد اکثر دادن تعرفه پیش از بازده روز نباشد.

پیشنهاد آقای سلطان العلماء - بنده پیشنهاد میکنم که مدت از پنج روز الی یک ماه درآمده سی و یک مقرر شود.

پیشنهاد آقای آقا شیخ جلال - ماده ۳۱ مدت دادن تعرفه و اخذ رای بازده روز خواهد بود.

پیشنهاد آقای سائینان - بنده پیشنهاد میکنم ماده سی و یک اینطور اصلاح شود:

ماده ۳۱ - تقسیم یک حوزه انتخابیه مرکزی به حوزه های فرعی بترتیبی باید باشد که برای کلیه عمل انتخابات هر حوزه فرعی زیادتر از سه روز مدت لازم نباشد بطوریکه در تمام مملکت کلیه انتخابات یک روز معین شروع شده و یک روز معین خاتمه پیدا کند و مدت کلیه عمل انتخابات تمام مملکت بیشتر از ده روز الی سیست روز طول نکشد.

پیشنهاد آقای هرمزی - بنده پیشنهاد مینمایم در ماده ۳۱ اخذ رای و دادن تعرفه از پنج روز الی سیست روز تقلیل یابد به از پنج الی ده روز.

پیشنهاد آقای احتشام الحکماء - بنده پیشنهاد میکنم ماده سی و یک اینطور اصلاح شود:

بنسب اهمیت محل مدت دادن تعرفه و اخذ رای از پنج روز الی سیست روز خواهد بود.

این خیلی کم است اقلاً باید از پنج روز تا یکماه باشد و بنده اینطور پیشنهاد کرده ام.

نایب رئیس - آقای اخگر (اجازه)

احگر - عرضی ندارم.

نایب رئیس - آقای آقاسید یعقوب (اجازه)

آقاسید یعقوب - این چیزی که آقای باستانی فرمودند این یک اشکال اساسی نیست.

اگر ایرادی دارم ممکن است پیشنهاد بفرمایند در کمیسیون البته اگر دیدم موجب تسریع انتخابات خواهد شد تصویب مینمایند.

نایب رئیس - آقای باستانی (اجازه)

باستانی - عرضی ندارم.

نایب رئیس - آقای شیروانی (اجازه)

شیروانی - عرضی ندارم.

نایب رئیس - آقای دست غیب (اجازه)

دست غیب - فعلاً عرضی ندارم.

نایب رئیس - آقای ضیاءالواعظین (اجازه)

ضیاءالواعظین - عرضی ندارم.

نایب رئیس - مخالفی ندارد. ماده سی و سه.

ماده ۳۳ - انتخاب کنندگان پس دادن رأی در صورت تنگی جا و اختلال نظم به امسر رئیس از مجلس انتخاب خارج می شوند.

نایب رئیس - آقای مشاراعظم (اجازه)

مشاراعظم - بنظر بنده در وضع این ماده قانون در کمیسیون رعایت کرده اند که بمو کربن بر نخورد و از این جهت نوشته اند در صورت تنگی جا و اختلال نظم رأی دهندگان پس از دادن رأی خارج شدند در صورت تنگی جا و اختلال نظم رأی انتخاب کنندگان پس از دادن رأی باید خارج شوند چون پس از دادن رأی در آنجا دیگر کاری ندارند.

نایب رئیس - آقای اخگر (اجازه)

اخگر - این مسئله طبیعی است که انتخابات یک امر ملی است و همه افراد ملت در آن حق نظارت دارند بهیچوجه نمیشود این حق را از افراد ملت سلب کرد و در این ماده بیش بینی شده است که اگر جا تنگ شد یا اتفاقی در بین حاضرین رخداد حق داشته باشند انتخاب کنندگان را پس از دادن رأی از انجمن خارج کنند.

والا هر کس حق دارد در امر انتخابات نظارت داشته باشد و بیسود چطور جریان دارد.

نایب رئیس - آقای آقا سید یعقوب (اجازه)

آقاسید یعقوب - همانطور که آقای شیروانی اشاره کردند بن قانون نیست نه نظامنامه البته اعضاء انجمن یک نظامنامه مخصوص دارند و نباید مواد نظامنامه را در قانون بنویسم این است که بنده پیشنهاد میکنم ماده ۳۴ بجای ماده ۳۳ نوشته شود میخواستم پیشنهاد کنم حذف شود ولی چون پیشنهاد حذف ماده را نمی توانستم بکنم باین جهت اینطور پیشنهاد کردم و بعقیده بنده این ماده بکلی زائده است.

بعضی از نمایندگان - مذاکرات کانیست.

نایب رئیس - آقای باستانی (اجازه)

باستانی - عرضی ندارم.

مذاکرات

آقایان بزرگه مذاکرات را کافی می دانند تمام فرمایند (اغلب قیام نمودند)

نایب رئیس - معلوم می شود کافی است پیشنهادها قرائت میشود (به این ترتیب قرائت شد)

پیشنهاد آقای آقا سید یعقوب - بنده پیشنهاد میکنم ماده ۳۴ بجای ماده ۳۳ نوشته شود.

پیشنهاد آقای شیخ العرافین زاده - بنده پیشنهاد میکنم که ماده ۳۳ بکلی حذف شود.

پیشنهاد آقای باستانی - بنده پیشنهاد میکنم ماده ۳۴ حذف شود.

پیشنهاد آقای مشاراعظم - بنده پیشنهاد میکنم ماده ۳۳ با این نحو نوشته شود انتخاب کنندگان پس از دادن رأی از مجلس انتخاب خارج میشوند.

نایب رئیس - ماده ۳۴ (بترتیب ذیل خوانده شد)

ماده ۳۴ - هموم حضور انجمن نظار اعم از ناشرین تعرفه و اخذ این رأی در ختام هر جلسه با احتیاطات لازمه شکاف جمیع آداه و دفاتر راجعه بانتهای راه مهر و مهر نموده پس از رسمی شدن جلسه دیگر با حضور اعضاء بازمیمانند.

هر یک از اعضاء که از مهر نمودن صندوق استتکاف نماید حق اعتراض او ساقط است.

نایب رئیس آقای باستانی (اجازه)

باستانی - عرضی ندارم.

نایب رئیس آقای طهرانی (اجازه)

آقا شیخ محمد طهرانی - زبیرا ممکن است در یک محلی اعضاء انجمن در تحت تأییراتی واقع شوند که نتوانند اعضاء کنند آنوقت بموجب این ماده حشاشان ساقط شود.

پس باید این جا یک جمله نوشته شود که شخص مستتکف باید علت استتکاف خودش را بنویسد و در جوف دو سه بگنارد که بعد ما آنرا ببینیم و بجهت چه را یک نفر از اعضاء انجمن در جبهه مهر و امضاء نکرده است.

والا بصرف این که نوشته شود که هر یک از اعضاء که از مهر نمودن صندوق استتکاف نماید حق اعتراض او ساقط است بنده مخالفم.

و دیگر این که تنها اعضاء انجمن نباید صندوق را مهر کنند بلکه هر کدام از مأمورین دولتی هر کس که در هر جا از طرف دولت مباشر امر انتخابات است او هم علاوه بر امضاء انجمن باید مهر کند دیگر خواستم عرض کنم که باید علاوه یک اداره که تنها مجری آنست بعضی اوقات سوءاستفاده میکنند.

ایهامش کمتر باشد که در هر گوشه از مملکت يك طوری تعبیر نشود.
 نایب رئیس - آقای اخگر (اجازه)
 اخگر - آقای شیروانی اظهار فرمودند که در این ماده ابهامی هست. بنده نمی دانم ابهامش در کجاست بعلاوه در ضمن جمله بیک ماده داخل در کلیات میشود و در ارجاع بیک ماده دیگری که مذاکراتش گذشته است اشاره می کنند و بالفظنی لطفی هم بی لطفی میفرمایند که مربوط بقانون نیست. میفرمایند چرا باید از پنج روز تا بیست روز باشد؟
 این برای این است که يك شهری جمعیتش زیاد تر است در آمدن و تعرفه گرفتن و دادن رای بیشتر طول می کشد یا برعکس يك جائی کوچک تر است جمعیتش هم کمتر است از این جهت کمتر طول می کشد و می شود بطور کلی گفت که حتماً بیست روز بیایند.
 مثلاً در طهران اگر بخواهند تعرفه بگیرند بواسطه کثرت جمعیتش زیادتر طول می کشد ولی در آبادی چون جمعیتش کمتر است البته کمتر طول می کشد و می گویند که حکماً بیست روز باید طول بکشد و این مطالبی است که محتاج بتوضیح نیست مثلاً نمی شود گفت در شیراز بیست روز تعرفه بگیرند چون در طهران بیست روز تعرفه میگیرند.
 اما اینکه فرمودند ممکن است از نه نفر اعضاء انجمن هشت نفرشان استنکاف از مهر کردن نمایند.
 بنده نمی دانم چه طور این اگر با واقعات ایند تطبیق شود؟
 و چه طور هشت نفر استنکاف از مهر کردن مینمایند؟
 يك صندوقی است که در مواد بعدم ذکر شده در حضور تمام حضار می بینند و بعدم آن عده که مامور دادن تعرفه هستند تعرفه میدهند و آن عده هم که مامور گرفتن رای هستند آراء رای می گیری و بعدم همه مهور می کنند علتی ندارد که يك عده استنکاف بکنند و ما داخل این عسرو حرجی که آقای شیروانی بیان فرمودند بشویم.
 بعلاوه اکثریت اعضاء انجمن مناط است و در صورتیکه چند نفر هم استنکاف کردند.
 (در صورتیکه چنین چیزی نمی شود) با این حال باز اکثریت انجمن مناط اعتبار است
 و اما این که میفرمایند حکماً باید مامور حکومت هم اعضاء کنند بنده گمان می کنم همان طوری که

پیش نهاد میکند قسمت اخیر ماده ۳۴ به ترتیب ذیل اصلاح شود.
 اگر یکی از اعضاء انجمن از مهر نمودن صندوق امتناع نماید در صورت مذاکرات همان جلسه امتناع او باید از جهت قید خواهد شد.
 پیش نهاد آقای میرزا یدالله خان بنده پیش نهاد میکنم در ماده ۳۴ در سطر سوم بعد از کلمه مهور موم نموده اضافه شود که در تحت نظارت و مسئولیت خود حکومت جبهه را ضبط و پس از رسمی شدن جلسه دیگر الی آخر
نایب رئیس - ماده سی و پنج (بشرح آتی خوانده شد)
 ماده ۳۵ ورود در محوطه انتخاب با داشتن اسلحه اکیداً ممنوع است
نایب رئیس - آقای یاسانی
یاسانی - عرضی ندارم
نایب رئیس - آقای طهرانی
طهرانی - عرضی ندارم
نایب رئیس - آقای شیروانی (اجازه)
شیروانی - این جا باید توضیح داده شود که اشخاصی که مواظب نظم آن جا هستند آنها باید اسلحه داشته باشند یا خیر؟
 و بنده عقیده دارم که آنها هم که نباید اسلحه داشته باشند در يك مجلسی که محل اجتماع ملی است باید خالی از هر گونه قوه قهریه باشد از این جهت لازم است که این جا توضیح داده شود.
نایب رئیس - آقای اخگر (اجاز)
اخگر - بنده خیال می کنم این ماده خیلی واضح است زیرا مقصود این است که اشخاصی که برای انتخاب کردن می آیند نباید اسلحه داشته باشند ولی البته واضح است که مامورین امنیت و حفظ نظم مستثنی هستند دیگر توضیح لازم ندارد.
جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است.
 شریعت زاده - بنده مخالفم،
نایب رئیس - میفرمایند مذاکرات کافی است و قبل از سر کار هم خیلی اجازه خواسته اند
 آقای دست قیب (اجازه)
دست قیب - عرضی ندارم
ضیاء الواعظین (اجازه)
ضیاء الواعظین - عرضی ندارم
بعضی از نمایندگان - مذاکرات کافی است.
نایب رئیس - مذاکرات کافی است؟ (گفتند بلی)

نایب رئیس - پیش نهادی رسیده قرار می شود.
 (بمضمون ذیل قرائت شد)
 بنده پیش نهادی کنم. ماده ۳۵ ضمیمه شود.
 غیر از مستخدمین امنیه و نظمی که حضور آنها در انجمن لازم است. یاسانی
نایب رئیس - ماده ۳۶ (بشرح ذیل قرائت شد)
 ماده ۳۶ پس از انجام انتخابات رئیس انجمن اعلام ختم انتخابات را نموده و بشرحی که در ماده ۲۷ ذکر شد جبهه آراء را مهور و محفوظ نموده موقع استخراج آراء را معین مینماید فاصله ختم انتخاب و شروع باستخراج آراء بیشتر از ۳ روز نباید باشد.
نایب رئیس - آقای یاسانی (اجازه)
یاسانی - بنظر بنده بعضی توضیحات در این ماده لازم است داده شود. اینجا نوشته است (پس از انجام انتخابات رئیس انجمن اعلام ختم انتخابات را نمود) بنظر بنده این عبارت در این ماده مورد ندارد زیرا انتخابات هنوز انجام نگرفته و باید نوشته شود پس از دادن تعرفه و اخذ رای.
 انجام انتخابات وقتی است که رئیس پس از قرائت آراء یاسانی که انجمن منحل میشود اعلام میکند دیگر اینکه اینجا نوشته شده است:
 و بشرحی که در ماده ۲۷ ذکر شد جبهه آراء را مهور و محفوظ مینماید. بنظر بنده در ماده ۲۷ هم يك محکم کارهایی در نظر گرفته نشده است که در موقع عمل صندوق مورد بعضی عملیات واقع نشود و بعقیده بنده باید آن جبهه را در يك لفافه ببندند و این لفافه هم يك پارچه بیشتر نباشد و بعد روی آن لفافه را مهر موم بکنند نه اینکه روی چوب صندوق را مهر موم و موم کنند.
 بعلاوه بطور کلی بنده عقیده ام این است که اینجا قید شود (در مرکز انجمن) برای اینکه ممکن است صندوق را از این خانه بآن خانه ببرند و همیشه يك محله هائی را طی بکنند.
 بنابراین باید قید شود در هر کجا که مرکز انجمن است صندوق در آنجا حفظ شود.
 دیگر اینکه نوشته شده است (فاصله ختم انتخابات و شروع باستخراج آراء بیشتر از ۳ روز نباید باشد) بعقیده بنده این مدت زیاد است و باید ذکر شود.
 پس از آنکه انتخابات ختم شد یعنی دادن تعرفه و اخذ رای تمام شد با فاصله

با فاصله ۲۴ ساعت باستخراج آراء بشود زیرا ممکن است در این بین یعنی در فاصله بین اخذ آراء خواندن آنها يك حوادثی پیش بیاید از این جهت باید گفت پس از آنکه دادن تعرفه و اخذ رای تمام شد بلافاصله شروع باستخراج آراء بنمایند منتهی ۲۴ ساعت بیشتر طول نکشد و اگر زودتر ممکن شد دیگر بهتر و الا پیش از يك روز نباید باشد.
 قسمت دیگر عریضم راجع این فصل است و چون ماده بخصوص نداشت که بنده در آن ماده عرض بکنم و خیال میکنم متناسب با این ماده باشد و حالا که این ماده ختم میشود باید در تحت يك ماده مخصوصی در اینجا گنجانیده شود و بنده بعنوان يك ماده الحاقیه پیشنهاد کرده ام که رای دهندگان در ورقه رای باید کاملاً هویت و کيل خودشان را معین کنند یعنی اسم و رسم و شهرت و لقب هر چیزیکه او را ممتاز میکند از سایرین در آن ورقه رای قید کنند که اشتباه نشود زیرا تجربه ما نشان داده است و در دوره گذشته نظرم می آید در طهران در اطراف لغت مدرس مدتی انجمن گفتگو داشته که مدرس مطلق وقتی گفته میشود شامل آقای مدرس میشود یا شامل اشخاص دیگر هم که مدرس هستند میشود؟ در این صورت اگر می نوشتند آقا سید حسن مدرس دیگر هیچ اشکالی نداشت.
 پس باید اینجا قید شود که دیگر مدرس مطلق نویسند.
 یا مثلاً در سمنان ما يك تاجری هست معروف بتدین و از این طرف آقای تدین ما هم معروفند.
 اگر تدین مطلق نوشته شود آن وقت یکی میگوید مقصود آقای تدین است که در تمام مملکت معروف است دیگری میگوید خیر مقصود تاجری است که در محل معروف است و این اسباب اشتباه می شود و باید يك ماده الحاقیه اضافه شود که رای دهندگان کاملاً هویت منتخب خودشان را با اسم و رسم و شهرت و لقب و با هر قیدی که آن منتخبت را از سایرین ممتاز میکند معلوم و معرفی بکنند که تولید اشکال و اشتباه نشود.
نایب رئیس - آقای اخگر (اجازه)
 اخگر - انجام انتخابات صحیح است زیرا بعقیده بنده مفهوم از کلمه انتخابات عبارت از تعیین اراده شخص انتخاب کننده است که در آن ورقه مینویسد و در صندوق میریزد در این صورت انتخابات انجام گرفته.
 و اینکه معلوم کنند کی بیشتر یا کمتر رای دارد جریان انتخابات است و الا انتخاب است که در آن ورقه مینویسد و در صندوق میریزد در این صورت انتخابات انجام گرفته.
 و اینکه معلوم کنند کی بیشتر یا کمتر رای دارد جریان انتخابات است و الا انتخاب است که در آن ورقه مینویسد و در صندوق میریزد در این صورت انتخابات انجام گرفته.
 و اینکه معلوم کنند کی بیشتر یا کمتر رای دارد جریان انتخابات است و الا انتخاب است که در آن ورقه مینویسد و در صندوق میریزد در این صورت انتخابات انجام گرفته.
 و اینکه معلوم کنند کی بیشتر یا کمتر رای دارد جریان انتخابات است و الا انتخاب است که در آن ورقه مینویسد و در صندوق میریزد در این صورت انتخابات انجام گرفته.

انتخابات صحیح باشد.
 و اما راجع بیچاره که فرمودند دور صندوق بیچاره این يك چیزی است که ممکن است با این ماده اضافه بفرمایند و بنده خودم با این قسمت موافقم و پیشنهاد هم کرده ام و البته هر چه بیشتر احتیاط بشود بهتر است.
 اما اینکه فرمودند این جا يك تبصره باید اضافه شود که کاملاً هویت اشخاص را باید رای دهندگان معین کنند که از اشتباه مصون باشد.
 بنده گمان میکنم اگر ماده ۱۴ را مراجعه بفرمائید رفع اشتباه خواهد شد زیرا در آن جا کاملاً این نظریه تان تأمین شده است چون در ماده ۱۴ نوشته شده است: (از اوراق رای آنچه سفید یا لایق باشد یا اینکه بجا معرفی انتخاب شد را نکند یا اعضاء انتخاب کنند را داشته باشد) و در اینجا مواظبت شده است که اگر صحیحاً معرفی انتخاب شد در ورقه رای نشده باشد آن رای صحیح نیست و البته اشخاصیکه رای می دهند مواظبت خواهند کرد که آن شخص را که انتخاب می کنند کاملاً معرفی نمایند و دیگر اضافه کردنش در اینجا گمان میکنم لزومی نداشته باشد. (چون از نمایندگان گفتند مذاکرات کافی است و بعضی گفتند کافی نیست)
نایب رئیس - رای گرفته میشود بکفایت مذاکرات در ماده سی و شش آقایان موافقین قیام فرمایند (اغلب قیام نمودند)
نایب رئیس - معلوم میشود کافی است.
 پیشنهادها قرائت میشود (بشرح آتی خوانده شد)
 پیشنهاد آقای سلطان العلماء - بنده پیشنهاد میکنم در ماده ۳۶ بعد از مهور و محفوظ نموده این طور نوشته شود (و روز بعد شروع باستخراج آراء می نمایند).
 پیشنهاد آقای یاسانی - بنده پیش نهاد می کنم ماده ۳۶ به نحو ذیل اصلاح شود:
 پس از انقضای مدت دادن تعرفه و اخذ رای رئیس انجمن ختم آن را اعلام نموده بلافاصله وبدون تعطیل شروع باستخراج آراء می نمایند.
 پیشنهاد آقای ارباب کیخسرو بنده پیش نهاد میکنم جبهه آراء مذکور در ماده ۲۶ بعلاوه ببندند در پارچه و مهر و لاک نمودن در دو لایچه اطلاق نظر گذارند و در دو لایچه قفل و مهر موم شود.
 پیشنهاد آقای یاسانی - بنده پیش نهاد می کنم ماده الحاقیه ذیل را در فصل پنجم پیش نهاد میکنم (رای دهندگان باید اسم و رسم شهرت منتخب را بطوریکه کاملاً در معرفی کند و مشتبه بدیگری نشود در ورقه رای قید نمایند).
نایب رئیس - يك عده از آقایان تقاضای تنفس کرده اند
بعضی از نمایندگان - صحیح است.
 در این موقع جلسه برای تنفس تعطیل و پس از نیم ساعت بریاست آقایان - الملك تشکیل گردید
رئیس - ماده ۲۷ قرائت میشود (اینطور خوانده شد)
 پیشنهاد آقای حاج میرزا عبدالوهاب بنده پیش نهاد میکنم تبصره ذیل باده ذیل اضافه شود.
 تبصره - اکثریت دولت برای دادن دولت تعرفه سه ربع برای باز کردن و

جمله که در ماده ۲۷ ذکر شده نوشته شود اکثریت اعضاء انجمن نظار مهور و محفوظ در محل انجمن نموده الی آخر.
 پیشنهاد سید و ساکتیان.
 بنده پیش نهادی کنم ترتیب استخراج آراء که در ماده ۳۶ شرح داده شده است این طور اصلاح شود:
 هر روز روز انتخابیه و در سراسر آن که فلا معین و اعلام شده است استخراج آراء انتخابات همان روز انجام می گیرد.
 پیشنهاد آقای میرزا یدالله خان بنده پیش نهاد میکنم در آخر ماده ۳۶ عبارت ذیل اضافه شود جبهه را در پارچه که دوختگی نداشته باشد ببندند و مهر موم نمایند.
 پیشنهاد آقای میرزا سید حسن کاشانی بنده پیش نهاد میکنم در ماده ۳۶ اینطور نوشته شود:
 پس از انقضای مدت معینه دادن تعرفه و گرفتن رای رئیس انجمن اعلان ختم دادن تعرفه و گرفتن رای را اعلام مینماید و بشرحی که در ماده ۲۷ ذکر شد جبهه آراء را مهور و محفوظ در محل انجمن در تحت نظر مامورین مسئول محفوظ نموده و در موقع استخراج آراء را روز بعد معین مینماید.
 پیشنهاد آقای سردار معتمد بنده پیش نهاد میکنم بعد از ختم انتخابات فوراً شروع باستخراج آراء می شود.
 پیشنهاد آقای ضیاء الواعظین پیشنهاد آقای یاسانی - بنده پیش نهاد می کنم ماده ۳۶ به ترتیب ذیل اصلاح شود.
 ماده ۳۶ - پس از انجام انتخابات رئیس انجمن ختم انتخابات را اعلام نموده بلافاصله وبدون تعطیل شروع باستخراج آراء می نمایند.
 پیشنهاد آقای ارباب کیخسرو بنده پیش نهاد میکنم جبهه آراء مذکور در ماده ۲۶ بعلاوه ببندند در پارچه و مهر و لاک نمودن در دو لایچه اطلاق نظر گذارند و در دو لایچه قفل و مهر موم شود.
 پیشنهاد آقای یاسانی - بنده پیش نهاد می کنم ماده الحاقیه ذیل را در فصل پنجم پیش نهاد میکنم (رای دهندگان باید اسم و رسم شهرت منتخب را بطوریکه کاملاً در معرفی کند و مشتبه بدیگری نشود در ورقه رای قید نمایند).
نایب رئیس - يك عده از آقایان تقاضای تنفس کرده اند
بعضی از نمایندگان - صحیح است.
 در این موقع جلسه برای تنفس تعطیل و پس از نیم ساعت بریاست آقایان - الملك تشکیل گردید
رئیس - ماده ۲۷ قرائت میشود (اینطور خوانده شد)
 پیشنهاد آقای حاج میرزا عبدالوهاب بنده پیش نهاد میکنم تبصره ذیل باده ذیل اضافه شود.
 تبصره - اکثریت دولت برای دادن دولت تعرفه سه ربع برای باز کردن و

ماده ۲۷ - روزیکه برای استخراج آراء مقررات پس از رسمیت انجمن با هم رئیس اعمار جبهه آراء ملاحظه و تطبیق شده جبهه را در حضور اعضاء و حاضرین از انتخاب کنندگان خالی نموده شروع بشماره نماید.
رئیس - آقای یاسانی (اجازه)
یاسانی - بنده در این ماده باید توضیحی داده شود که چه وقت انجمن نظارت رسمیت پیدا میکند و ببارت اخیری حد تصاب را معین کنند.
 برای اینکه ما ندیم که وزارت داخله يك لایحه آورد برای تعیین تکلیف که آیا همان اصل معمول به که نصف بعلاوه يك است مناسبت اعتبار است یا يك عده دیگری مناسبت است؟
 اگر چه نظر مجلس نصف بعلاوه يك بود ولی باید اینجا توضیح داده شود و بنظر بنده مناسبت است که پیش نهاد کرده ام رسمیت انجمن نظارت وقتی است که دولت اعضاء حاضر شده باشند یعنی از نه نفر شش نفر حاضر باشند و در آن صورت می شود گفت انجمن رسمیت دارد و الا بطور کلی اینجا نوشته شود پس رسمیت انجمن بدون اینکه حد تصاب را معین بکنند بنده مخالفم
مخبر - در ماده ۵۷ که راجع به اعتبارنامه است در آنجا حد اکثر تراش تعیین میکنند و در این مورد تکرارش لازم نیست با این حال نماینده محترم لازم می دانند پیشنهاد کنند
رئیس - آقای طهرانی (اجازه)
آقای شیخ محمد طهرانی - عرض ندارم
رئیس - آقای شیروانی
شیروانی - عرضی ندارم
رئیس - آقای ضیاء الواعظین
ضیاء الواعظین - پیشنهادی است تقدیم میکنم
رئیس - آقای دست قیب
دست قیب - پیشنهادی است.
رئیس - مذاکرات کافی است؟
جمعی از نمایندگان - بلی.
رئیس - پیشنهادها قرائت می شود (این طور قرائت شد)
 پیشنهاد آقای یاسانی - بنده پیشنهاد میکنم ماده ۲۷ اضافه شود (انجمن نظارت وقتی رسمیت دارد که ائلا دولت اعضاء حاضر باشند).
 پیشنهاد آقای حاج میرزا عبدالوهاب بنده پیش نهاد میکنم تبصره ذیل باده ذیل اضافه شود.
 تبصره - اکثریت دولت برای دادن دولت تعرفه سه ربع برای باز کردن و

شد و گمان میکنم وجود این ماده مخصوصاً برای دولت هائی که از ابهام این قانون استفاده میکردند لازم است و باید باشد.

رئیس آقای دستغیب (اجازه)

دستغیب عرضی ندارد رئیس - آقای عراقی (اجازه)

عراقی - بنده تصور می کنم جوابی که آقای معجر دادند مقنع نبود برای این که وقتی که اعلان انتخابات شد شروع به انتخابات شد هر چه انتخابات سرعت پیدا کند بهتر است و این ماده يك ترتيبی فراهم می آورد که علاوه بر اینکه از سرعت انتخابات جلو گیری میکند تا درجه انجمن راهم از کار میندازد

برای اینکه انجمن باید همیشه مشغول کار باشد و هیچ شکایتی نخواهد توانست او را از جریان بیدارزد ولی با این ترتیب انجمن همه وقتش صرف رسیدگی بشکایت می شود وغالباً اینطور است که عدّه از کاندیداها هستند که اساساً نمی خواهند انتخابات جریان پیدا کند مگر بمیل خودشان و در این ماده گمان میکنم دستي بکاندیداها داده شده است که بهتر بتوانند بمقتضای خودشان پرسند و وقتی که بنامند کمیسیون تحقیق تشکیل شد دست حکومت هم در کار می آید این مسئله وسیله دست حکومت میدهد که انتریک کند برای اینکه انجمن نظارت را از کار بیندازد علیهذا بنده باین ماده مخالفم.

مخبر - گمان میکنم نماینده محترم درست توضیحات بنده را ملتفت نشدند انجمن بهر شکایتی ترتیب اثر نخواهد داد تا کمیسیون تحقیق تشکیل شود.

منصود از این شکایت شکایتی است که خود انجمن تصدیق بکند که وارد است و باید رسیدگی شود.

در این موقع مسئله از طرف انجمن ارجاع بحکومت میشود و حکومت هم مستقیماً حق مداخله ندارد پس از اینکه از طرف انجمن مسئله ارجاع بحکومت شد آنوقت کمیسیون تحقیق تشکیل خواهد شد و شکایت را رسیدگی میکند.

و باید تحقیق کرد باینکه در مملکت ما معارف خیلی دائره اش تنگ است و در همه جا اشخاص مطلع و بصیر برای اعضاء انجمن ندارند ممکن است قهراً يك سهو و اشتباهاتی پیش آید و البته وقتی که خود انجمن يك اشتباهی را تصدیق کرده ناچار باید بقبضه رسیدگی و توجه شود و آن اشتباه مرتفع گردد.

از اینجهت این مسئله در قانون پیش بینی شده است.

جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است.

(جمعی گفتند کافی نیست)

رئیس - رای می گیریم بکفایت مذاکرات.

آقایانی که مذاکرات را کافی میدانند قیام فرمایند.

(جمعی از نمایندگان قیام نمودند)

رئیس - اکثریت است. پیشنهادها قرائت می شود.

(بعضیون ذیل قرائت شد)

پیشنهاد آقای سلطان العلماء - بنده پیشنهاد میکنم ماده ۴۳ بانطور اصلاح شود شکایت از انتخاب درجین جریان مانع از جریان نمیشود و هر گاه انجمن نظارت شکایت را وارد بداند پس از ختم انتخاب موضوع از انجمن. الی آخر

پیشنهاد آقای آقا سید یعقوب - بنده پیشنهاد میکنم که در ماده ۴۳ بعد از کلمه شکایت این کلمه زیاد شود.

شکایت مستند بمواد قانون باشد.

پیشنهاد آقای یاسائی - در ماده ۴ بعد از (مانع جریان انتخاب) نوشته شود (و توقیف آن نمی شود)

پیشنهاد شاهزاده شیخ رئیس - پیش نهاد میکنم مگر شکایاتی که بتصدیق انجمن موجب بطالن اساس انتخاب باشد.

رئیس - ماده چهل و چهارم قرائت میشود.

(باینمضمون خوانده شد)

ماده ۴۴ - کمیسیون تحقیق مرکب خواهد بود از چهار نفر از اعضاء انجمن نظار و چهار نفر از اعضاء انجمن ایالتی یا ولایتی که تماماً بحکم قرعه مین میشوند و حکومت بانمایند او

رئیس - پیشنهاد است جلسه ختم شود.

بعضی از نمایندگان - صحیح است.

رئیس - پیش نهادی از طرف شاهزاده شیخ رئیس رسیده است قرائت میشود.

(شرح ذیل خوانده شد)

بنده پیشنهاد میکنم هفته يك روز بر جلسات مجلس اضافه شود برای مذاکرات خارج از موضوع دستور که امسال در مجلس بوجود آمده

رئیس - شاهزاده شیخ رئیس (اجازه)

مالیات قانونی نیست و بتصویب مجلس هم نرسیده است و آن وقت یکی نیست که جواب ایشان را بدهد چون موقع ندارد و بنده هم مردم در خارج میشوند که يك مالیاتهای غیر قانونی مأمورین دولت از آنها می گیرند و میخواهند ندهند اسباب زحمت میشود.

پس خوب است يك وقتی معین شود برای این نوع مذاکرات چون ممکن است يك مطلبی بنظر يك کسی بر خلاف حقیقت باشد ولی بنظر بنده عکس آن باشد.

پس باید يك روز معین را قرار گذاشت برای مذاکرات خارج از موضوع آقایان یکی یکی قبل از در نور بخوانند صحبت کنند اینهم اسباب زحمت برای مجلس میشود و هم برای مردم و بالاخره باید يك روزی بر جلسات مجلس افزود که این نوع مذاکرات گفته شود تا اینکه آقایان در جلسات بکندری کمتر نطقهای خارج از موضوع فرمایند.

رئیس - آقای تدین (اجازه)

تدین - بنده با مقدمات بیانات شاهزاده شیخ رئیس موافقم ولی با نتیجه اش مخالفم.

بنده اصولاً عقیده دارم که در این جلساتی که معین میشود بکندری بیشتر اظهار علاقه مندی بلوایح و مسائل مهمه که جزو دستور است شود.

و باید آقایان بیشتر توجه فرمایند تا کارهایی را که از وظیفه اولیه ما است بريك حرفهائی که بعقیده بنده یا ایشان خارج از موضوع است مقدم بداریم.

و حقیقه هم آقایان تصدیق خواهند کرد که خیلی از لوایح و طرح های مهم قانونی چه حاضر شده و چه در شرف حاضر شدن است.

آقا سید یعقوب - بنده خواستم بین ولی باین اصل که ما اتخاذ کرده ام گمان میکنم نتوانیم موفق بتصویب آنها را گرفته باشیم چون در واقع ما نمیتوانیم بشویم و عقیده بنده این است که نسبت به همین ۴ روز بکندری بیشتر اظهار علاقه مندی بنماییم و حقیقه کار کنیم و برای رسیدن بآن نظری هم که حضرت والا پیشنهاد کرده اند در ابتدای دستور يك پیشنهادی عرض کرده بودم که تا چند ماه اگر آقایان موافقت و تصویب فرمایند مذاکرات قبل از جلسه در خانه های خودشان و برای دادن جواب سؤالات بمجلس نیایند باید در ایام هفته يك روز وزراء حاضر شوند چون سؤالات ما هم پاراجع بوزارت داخله یا خارجه یا عدلیه یا جنگ است و از آنها سؤالاتشان را آقایان فرمایند و آنها هم جواب میدهند که نه وقت مجلس بصحبت های بیهوده رود و هم ما که نماینده ملت هستیم مطالب خودمان را بقوه مجریه گفته باشیم از این جهت است که بنده پیشنهاد کردم روزهای ۴ شنبه را برای مطالب متفرقه معین کنند که سؤالات هم در آن روز معین شود

رئیس - برای اطلاع خاطر آقایان

اینطور در نظامنامه و غیره پیش بینی کرده اند.

در حال آقایان باین پیشنهادی که بنده کردم موافقت فرمایند تا ۴ ماه لوایح مهم از قبیل میری و نظام اجباری اینها فقط در دستور باشند و قبل از دستور مجاز نباشند حرف بزنند و اگر میخواهند حرف بزنند بعد از ۴ ماه حرف بزنند و باز این ترتیب عبور کنند و الا يك روز علاوه بشود که آن يك روز حرف مختلف زده شود و با اینکه هر روز يك نفر یا چند نفر حرف بزنند بدون اینکه مخالف و موافق حرف بزنند برای اینکه جز دستور نیست نتیجه ندارد.

مثلاً بنده از کرمان یا آفاخراسان یا کس دیگری از جای دیگر صحبت میکند.

این يك صورت عجیبی پیدا میکند که حقیقه برای مجلس شورای ملی هم شباهت نیست فرضاً هم مطالبی دارند ممکن است پیشنهاد کنند جزء دستور شود تا موافق مخالف در آن صحبت کند.

رئیس - رأی میکنیم پیشنهاد شاهزاده محمد هاشم میرزا آقایانی که تصویب میکنند قیام فرمایند.

(عدّه کمی قیام نمودند)

رئیس - تصویب نشد. پیشنهاد آقای آقا سید یعقوب.

(بعضیون ذیل قرائت شد)

بنده پیشنهاد میکنم که روز های ۴ شنبه معین شود برای مطالب متفرقه و وزراء هم آن روز حاضر باشند.

رئیس - آقای آقا سید یعقوب (اجازه)

آقا سید یعقوب - بنده خواستم بین فرمایش آقای تدین و شاهزاده شیخ رئیس را گرفته باشیم چون در واقع ما نمیتوانیم بشویم و عقیده بنده این است که نسبت به همین ۴ روز بکندری بیشتر اظهار علاقه مندی بنماییم و حقیقه کار کنیم و برای رسیدن بآن نظری هم که حضرت والا پیشنهاد کرده اند در ابتدای دستور يك پیشنهادی عرض کرده بودم که تا چند ماه اگر آقایان موافقت و تصویب فرمایند مذاکرات قبل از جلسه در خانه های خودشان و برای دادن جواب سؤالات بمجلس نیایند باید در ایام هفته يك روز وزراء حاضر شوند چون سؤالات ما هم پاراجع بوزارت داخله یا خارجه یا عدلیه یا جنگ است و از آنها سؤالاتشان را آقایان فرمایند و آنها هم جواب میدهند که نه وقت مجلس بصحبت های بیهوده رود و هم ما که نماینده ملت هستیم مطالب خودمان را بقوه مجریه گفته باشیم از این جهت است که بنده پیشنهاد کردم روزهای ۴ شنبه را برای مطالب متفرقه معین کنند که سؤالات هم در آن روز معین شود

رئیس - برای اطلاع خاطر آقایان

عرض میکنم که هر وقت امر فرمایند و وزراء برای جواب سؤالات حاضرند.

منتهی چون سؤالات اول مجلس باید بود تا قبل از اختتام در ایام جلسه.

این است که غالب اوقات آقایان وزراء آمده اند و دیده اند که مادامی که دستور شده ایم و منتظر میشوند تا نزدیک ظهر وقت میروند.

منصود این است هر وقت خواسته باشید برای جواب سؤالات حاضر میشوند. آقای سهام السلطان.

(اجازه)

سهام السلطان - بنده عقیده ام این است که ترتیب مذاکرات با وزراء را همان ترتیبی که نظامنامه معین کرده ما بطور قرار داد چنانچه نظامنامه هم گفته و اگر يك مطالبی است که باید از وزراء یادداشت سؤال شود آن را بطور سؤال باید بنویسند بفرستند و بعد وزراء برای دادن جواب حاضر شوند و اینکه تقاضا شده است هفته يك روز یا قبل از تنفس یا بعد از تنفس وزراء حاضر شوند برای دادن جواب سؤالات بنده موافقم ولی اگر يك مطالب دیگری است بطوری که آقای تدین فرمودند خوب است آنها را چندی تعطیل کنیم و به قوانین بپردازیم شاید این قوانین که حاضر است در عرض این مدت از مجلس بگذرد و بموقع عمل آید.

این است که بنده با آن قسمتی که آقای آقا سید یعقوب پیشنهاد کردند که يك روز مخصوص باشد که از وزراء سؤالات شود و جواب بدهند بنده با آن قسمتش موافقم ولی در قسمت اینکه آن يکروز اختصاص بصحبت های مختلف داشته باشد بدون اینکه قبلاً اطلاع داده باشد مخالفم و هر کس هر سؤالی دارد در هر موقع میتواند اطلاع بدهد که آقایان وزراء برای شنیدن سؤال و دادن جواب حاضر شوند از این جهت بنده با این قسمتش مخالفم.

رئیس - رأی میکنیم پیشنهاد آقای آقا سید یعقوب. آقایان موافقتین قیام فرمایند.

(معدوی قیام نمودند)

رئیس - تصویب نشد. پیشنهاد آقای تدین.

(شرح ذیل خوانده شد)

بنده پیشنهاد میکنم که از این تاریخ تا مدت چهار ماه لااقل مذاکرات قبل از دستور ممنوع باشد.

رئیس آقای تدین (اجازه)

در این موقع جمعی از نمایندگان شروع به تحصیل اجازه نمودند

تدین - بنده این دستوائی که بروی می خورد و اجازه میخواهند اساس میکنم که غالباً از طرف آقایانی است که عشق دارند زیاد حرف بزنند.

بنده در دوره چهارم خیلی حرف زده ام بالاخره شتم کم شده.

حقیقه وضعیت غیر مطلوبی از این مذاکرات قبل از دستور پیش آمده است در دوره چهارم هم معمول بود ولی يك نفر بود که در عرض ماه قبل از دستور اجازه می خواست و صحبت مینمود.

در ابتدای این دوره مضار این عمل مشهور شد.

در نتیجه پیشنهادی شد که آقایان حق دارند لاعلی التعمین قبل از دستور یکی یکی اجازه بخواهند و حرف بزنند و هیچ چیزی نمی تواند آن ها را مانع کند فرض کنیم يك روزی يك موضوعی پیش می آید و بالاخره يك عدّه زیادی مایل هستند که آن مسئله مطرح شود همین طور یکی یکی اجازه می خواهند که قبل از دستور حرف بزنند و بالاخره سی و چهل نفر میگویند.

قبل از دستور عرض دارم. آن ملا حظه فرمایید پنج شش نفر اجازه میخواهند در اول دستور یکی دو نفر که صحبت نمودند بقیه فریادی کنند دستور دستور و در دستور راه راه. این ترتیب آثار خوش در خارج ندارد بنده همان طوری که عرض کردم.

عقیده ام این است که حالا که مجلس این مسئله را تصویب کرده تا يك مدت محدودی که بنظر بنده چهار ماه آمده ممکن است بنظر آقایان کمتر لازم باشد.

این مسئله را آقایان تصویب فرمایند که قبل از دستور این مذاکرات نشود ولی در آخر دستور هیچ مانعی نیست که مذاکرات خودشان را آقایان فرمایند.

منصود بنده این است که اولاً این سلسله طویله از بین برود و ثانیاً موضوع اینکه سه نفر چهار نفر هر کدام میخواهند نیم ساعت صحبت کنند و چندان رابطه هم ندارد.

مثلاً بنده میخواهم با آقایان تذکر بدهم و نمیخواهم با آقای ضیاء الواعظین اعتراض کنم.

ایشان با اینکه میدانند که يك ماده الحاقیه بمجلس تصویب کرده است که وزارت مالیه در ظرف يك ماه صورت انواع و اقسام مالیاتها و عوارض را بیاورد بمجلس تا مجلس در این باب تصمیمی اتخاذ نکند وقتی هم که آمده بکمیسیون ها خواهد رفت چقدر است.

صحیح است یا صحیح نیست با وجود این باز يك مدتی ایشان در مجلس صحبت کردند و بعقیده بنده غیر موقع بود. ممکن است تذکر بدهند که يك ماهش تمام شده باید آن صورت را بمجلس بیاورند یا سؤال کنند که چرا بمجلس نیاورده اند.

بنده برای اینکه این قبیل مسائل نظائر پیدا نکنند و برای اینکه لوایح مهمی

از قبیل قانون میری که همه ماها بآن علاقه مندیم و مجبور هستیم که تکلیف مردم را معین کنیم و همچنین بعضی لوایح دیگر از قبیل سجل احوال و غیره هست و اگر نباشد ماسه ربع از وقت خودمان را صرف این مذاکرات بکنیم به تصویب این قوانین نمیرسیم این است که بنده پیشنهاد کرد در مدت چهار ماه مذاکرات قبل از دستور موقوف باشد و آقایان در آخر جلسه مذاکراتشان را فرمایند و بالاخره بنده يك نفر هستم و اگر هم اکثریت نداشته باشیم عقیده خود را اظهار کرده ام.

رئیس - آقای شیروانی (اجازه)

شیروانی - آقای تدین خوب بود قدری تأمل فرمایند که به بینند اشخاصی که اجازه گرفته اند با پیشنهاد ایشان مخالفند یا باطریقش مخالفند آن وقت يك قدری بی لطفی کنند نسبت به اشخاصی که اجازه گرفته اند.

بنده یکی از اشخاصی هستم که در کمیسیون تجدید نظر در نظامنامه موافق بودم که اساساً در نظامنامه این مسئله پیش بینی شود که این وضعیت جلوش گرفته شود.

ولی ممکن است در طرز يك اختلاف نظری باشد و به این مناسبت لازم نمی آید که محتماً به يك نفر صاحب عقیده پیش زده شود.

بنده اولاً عقیده دارم که پیشنهاد آقای تدین نمی شود رأی گرفت برای اینکه مخالفت با نظامنامه است زیرا در نظامنامه آزادی نطق بوسکلاء داده شده و در مجلس در مدلس هم رأی داده شده که آقایان نمایندگان حق دارند مذاکره فرمایند و نمی شود جلوی کسی را گرفت که تو حرف بزنی.

و علاوه بر این هم نسبت به این پیش نهاد با زنی توان رأی گرفت زیرا این پیش نهاد از سه موضوع باید خارج نباشد یا باید طرح باشد یا مطلب باشد یا لایحه و بهیچ يك از این صور این پیشنهاد بمجلس نیامده فقط پیش نهادی شده که يك عدّه از نمایندگان تا چهار ماه حق نطق ندارند.

بنده تصور میکنم که راه نظامنامه نداشته باشد که بشود به این پیش نهاد رأی گرفت و اما در کمیسیون تجدید نظر در نظامنامه يك ماده پیش بینی شده است که اگر آقای تدین هم با آن ماده موافقت کنند و قبل از این که نظامنامه بیاید بمجلس آن ماده را بیاوریم بمجلس تصویب شود.

بنده تصور میکنم که راه نظامنامه نداشته باشد که بشود به این پیش نهاد رأی گرفت و اما در کمیسیون تجدید نظر در نظامنامه يك ماده پیش بینی شده است که اگر آقای تدین هم با آن ماده موافقت کنند و قبل از این که نظامنامه بیاید بمجلس آن ماده را بیاوریم بمجلس تصویب شود.

بنده تصور میکنم که راه نظامنامه نداشته باشد که بشود به این پیش نهاد رأی گرفت و اما در کمیسیون تجدید نظر در نظامنامه يك ماده پیش بینی شده است که اگر آقای تدین هم با آن ماده موافقت کنند و قبل از این که نظامنامه بیاید بمجلس آن ماده را بیاوریم بمجلس تصویب شود.

و این ماده این است که هر کدام از آقایان نمایندگان بخواهند در موضوعی صحبت کنند

باید نقره اقلام عقیده داشته باشند یعنی تقاضای کتبی کرده و نفر دیگر آن تقاضا را باید امضاء کنند وقتی که نفر مشخص بدهند يك موضوعی بایست در مجلس مطرح شود البته باید آن موضوع درش صحبت بشود و اگر نفر دیگر امضاء نکردند آن موضوع قابل طرح نیست

ولی اگر چنانچه حالا ما بیاییم و به این پیش نهاد رأی بدهیم ممکن است يك موضوع مهمی در يك جایی از دنیا پیش بیاید که صلاح باشد در مجلس در آن باب حرف زده شود و باین پیش نهادی که منع کرده اند حرف زدن را آن وقت نمی شود آن موضوع مهم را در مجلس عنوان کرد و در این پیش نهاد اقلام پیش بینی نکرده اند که اگر موضوع مهمی در داخله یادر خارجه پیش بیاید که لازم باشد آن موضوع در مجلس مطرح شود آنرا جزء دستور کنند.

بنابر این بنده عقیده ام این است (نه این که اساساً مخالف با این موضوع باشیم) یا يك طرح قانونی پیش نهاد کنند که ضمیمه نظامنامه داخلی شود یا اینکه تقسیری برای نظامنامه داخلی قابل شوند و الا اینکه ما رأی بدهیم که نمایندگان مجلس ممنوع باشند از نطق بنده تصور میکنم اساساً قابل رأی نباشد.

رئیس - رأی میکنیم آقایان موافقت بایش نهاد آقای تدین قیام فرمایند.

(عدّه قلیلی قیام نمودند)

رئیس - تصویب نشد

پیش نهاد آقای مصدق السلطنه (شرح ذیل خوانده شد)

بنده پیش نهاد میکنم که قبل از دستور و آخر جلسه فقط بکنفر حق نطق دارند آن هم در صورتیکه پنج نفر از نمایندگان موافقت خود را کتباً اظهار نموده باشند.

رئیس - آقای مصدق السلطنه (اجازه)

مصدق السلطنه - بنده توضیحی ندارم همین پیش نهادی است که عرض کردم

رئیس - آقای عدل الملك (اجازه)

عدل الملك - بنده میخواستم از آقای تدین استعفا کنم که این قضیه را يك جلسه ترویج بیندازند تا با توضیحاتی که خدمتشان میدهم شاید قانع شوند ولی حالا که آقای مصدق السلطنه پیش نهاد فرموده اند خواستم خدمت ایشان عرض کنم که ما در مقام انجمن با موکلین خود لااقل باید يك

تظاهری بکنیم و این مسئله یگانه وسیله تظاهر ما است در مقابل موکلین خودمان لهذا استدعا میکنم این یگانه وسیله را از ما سلب نکنند

رئیس - رأی میگیریم آقایانی که پیش نهاد آقای مصدق را تصویب میکنند قیام فرمایند.

(عده کمی برخاستند)

رئیس - تصویب نشد.

پیش نهاد آقای مدبر الملک

(شرح ذیل قرائت شد)

بنده پیش نهاد میکنم که این موضوع روز یکشنبه جزء دستور شده و بعد مذاکرات بشود.

رئیس - آقای مدبر الملک (اجازه)

مدبر الملک - بنده توضیحی ندارم فقط برای این پیشنهاد را کردم که دیدم خیلی از آقایان مایلند که در این خصوص مذاکره بشود و یک مرتبه هم برای گرفته شده است

که قبل از دستور صحبت شود این بود که خواستم جلسه ختم شود

و اگر آقایان حقیقتاً میل دارند در این موضوع صحبت بشود بر روز یکشنبه موکول کنند و اگر میل ندارند که جزء دستور شود پس چرا این قدر پیش نهاد میدهند

رئیس - دیگر پیش نهادی نیست مگر یک پیشنهادی که گمان میکنم آقای حائری زاده من باب مزاح کرده اند

حائری زاده شوخی بکرده ام جدی است.

(شرح ذیل خوانده شد)

بنده پیشنهاد میکنم نطق قبل از دستور انحصار بمخالفین دولت داشته باشد.

حائری زاده - بنده نه دولت فعلی را نظر دارم و نه اقلیت فعلی را

این شکایاتی که بمجلس می شود غالباً از عملیات مأمورین دولت است که مردم شکایت می کنند

آن دسته که طرف دار دولتند را دارند که با دولت مذاکره کنند و رفع شکایت مردم را بکنند

ولی آن دسته که اقلیت افتاده اند را ندارند که با دولت مذاکره و مباحثه کنند و ناچارند که در مجلس اظهار کنند

این مسئله یک مسئله ایست که در هر موقع درباره اقلیت ها پیش می آید و منحصر باقلیت فعلی و اکثریت فعلی و دولت فعلی نیست

رئیس - آقای مدرس (اجازه)

مدرس - بنده در این موضوع عرضی ندارم. مطلب دیگر دارم

رئیس - رأی میگیریم به پیش نهاد آقای حائری زاده آقایان تصویب کننده قیام فرمایند

(عده قلیلی قیام نمودند)

رئیس - تصویب نشد

چون روزشنبه عید است و برای هر ض تبریک حضور والا حضرت باید چند نفر انتخاب شوند.

اجازه میفرمائید شش نفر بحکم قرعه معین شوند

بعضی از نمایندگان - صحیح است.

(استقراع بعمل آمد آقایان ذیل معین شدند.)

آقایان ناصر الاسلام - سردار معتمد - عدل الملک - کی - اتوان - صوات السلطنه معاضد السلطنه

رئیس - نسبت بدستور روز یکشنبه چند فقره پیشنهاد شده است یکی قانون ممیزی - نسبت به این مخالفی نیست؟ یاسائی - بنده مخالفم.

رئیس - بفرمائید. یاسائی - بنده با اساس قانون ممیزی مخالف نیستم ولی باینکه فعلاً جزء دستور شود.

جداً مخالفم برای اینکه در یک قسمت هائی از مملکت یک ممیزی هائی شده است و هر جا بشیچه نظام داشته است تخفیفی در مالیاتهای آنها داده شده است و حالا اگر ما این قانون را جلو بیاوریم بدون اینکه قانون نظام به مجلس بیاید و ممیزی در تمام مملکت بیک نسبت بشود نسبت به آن محل هائی که تعویلات نظامی کرده اند ظلم میشود و بنده ناچارم از این جهت با قانون ممیزی مخالفت کنم.

زیرا اگر به یک نسق ممیزی نشود به صرفه آنهاست که فعلاً سر باز میدهند این قانون تعمیم بر آنها میشود.

این به عقیده بنده غیر عادلانه است و باید راپورت کمیسیون نظام و لایحه ممیزی توأمأ به مجلس بیاید که یک روز لایحه ممیزی و یک روز لایحه نظام جزء دستور شود.

رئیس - رأی می گیریم. آقایانی که تصویب میکنند لایحه ممیزی جزو دستور روز یکشنبه باشد قیام فرمایند.

(اکثر نمایندگان قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد.

پیشنهاد دیگر از طرف آقای یاسائی است پیشنهاد کرده اند لایحه امتیاز راه بندر جزو دستور بشود.

آقای یاسائی.

(اجازه)

یاسائی - لایحه امتیاز راه بندر جزو بدامغان جزء دستور بود بعد از طرف رئیس مالیه یک اعتراضی شده بود که (شاید بنظر آقایان نمایندگان هم رسیده باشد) این راپورت

را ایشان ملاحظه کرده اند تر صورتیکه در دوم سرطان هنده انسنه از طرف وزیر فواید عامه بر رئیس کل مالیه نوشته شده و سواد این لایحه را هم فرستاده اند ایشان در روز سرطان هنده السنه جواب داده اند و در دو قسمت مخالف بوده اند یکی اینکه نظرشان این بوده است که این امتیاز بانابع داخله داده نشود یکی دیگر اینکه نظریاتی هم مستر میچل مستشار وزارت فواید عامه داشته است و بعقیده بنده ماها مکاف هستیم مذاکره کنیم دولت اگر خودش مخالف است بیاید پس بگیرد و ممکن است وزیر فواید عامه تقاضای استرداد این لایحه را بکند.

یک نفر سه سال و چهار سال است که در طهران برای این امتیاز معطل است این چه ترتیبی است که مجلس شورای ملی پیش گرفته است برای اقتصاد که یک کسی چهار پنج سال برای یک امتیازی معطل و سرگردانی شود و آن امتیاز یک موانع و پیچ و خم هائی پیدا کند و بالاخره مایوس شود دیگران هم با این ترتیب مایوس خواهند شد و این مسئله هم در کترات رئیس کل مالیه قید شده است که حتماً باید بتصویب ایشان باشد.

با ایشان مشاوره شده نظریاتشان را بطور قطع نمیدانم ولی فرض میکنم نظرشان مخالف است

بهر حال تکلیف این کادر مجلس باید معین کند منجمه از مناقشتان این بوده که بیست روز از مدت رسیدن این امتیاز باقی است و از آن موقع بیست روزها گذشته و تمام شده است خلاصه اینکه ما حق نداریم این را بدون جهت از دستور خارج کنیم مگر اینکه وزیر فواید عامه بیاید و این لایحه را پس بگیرد.

رئیس - آقای عماد السلطنه (اجازه)

عماد السلطنه - بنده خودم با این کمال موافقت را دارم و میل هم داشتم که هر چه زودتر از تصویب مجلس بگذرد که باعث تشویق صاحب امتیاز و سایر اشخاصی که می خواهند امتیاز بگیرند بشود ولی همانطوری که آقای یاسائی هم بیان فرمودند رئیس مالیه یک اعتراضاتی کرد که آن اعتراضات هم باین جزئی نبود که ایشان فرمودند.

منجمه یکی این است که میکوبد در کمیسیون اقتصادیات مجلس شورای ملی مشغولند که راجع باین باج راه هائی که همه آقایان شکایت دارند یک ترتیبی بدهند که آن باجها الغاء بشود و با دادن یک امتیاز در مدت متمادی و حق العبور معین کردن و گرفتن مخالف با آن تصمیماتی است که در کمیسیون اقتصادیات گرفته اند و حالا مفاد اعتراضات ایشان را نمیخواهم جزء بجز شرح دهم.

علی ای حال هیچ ضرر ندارد عجاتاً

که ما در دستور روز یکشنبه قانون ممیزی را داریم و این قانون هم مربوط بتمام مملکت است و میتوان تصدیق کرد که از این قانون مهمتر است یکی دوسه جلسه دیگر هم صبر کنند که اعتراضات رئیس مالیه رفع شود که هم بر منافع ما خواهد بود و هم بر منافع صاحب امتیاز

رئیس - رأی میگیریم یاسائی - بنده تقاضای کنم در درجه دوم باشد.

رئیس - در درجه دوم؟ یاسائی - بلی

رئیس - پس محتاج برای نیست، پیشنهاد دیگری رسیده است که جز کمیسیون مبتکران راجع بتفسیر قانون شانزدهم جوی ۱۴۹۱ جزء دستور شود مخالفی ندارد؟

سهام السلطان - بنده مخالفم

رئیس - بفرمایند

سهام السلطان - چون دستور معین شده و مجلس هم رأی داده که عجاتاً آن لایحه ممیزی جزء دستور بشود باید آن لایحه مطرح شود و اگر پیشنهاداتی هم هست بعد از آن لایحه باشد

رئیس - منافات ندارد

سهام السلطان - چون دستور برای لایحه ممیزی معین شد بعداگر وقت ماند بقسمتهای دیگر بپردازیم

رئیس - آقای تدین (اجازه)

تدین - بنده این پیشنهاد را کرده ام و منافات ندارد با لایحه قانونی ممیزی هم جزء دستور باشد

این موضوع بین معین و وزارت مالیه محل کشمکش واقع شده و برای اینکه هم تکلیف معین و هم تکلیف وزارت مالیه معین شود لهذا تقاضای تفسیر قانون شانزدهم جزو شده است و آن طرح هم بکمیسیون مبتکران ارجاع شده و بطوری که بنده اطلاع پیدا کرده ام کمیسیون مبتکران هم نظریات خودش را اظهار کرده و اینقدر وقتی هم لازم ندارد فقط اینجا مطرح میشود و بقابل توجه بودن آن رأی گرفته میشود باین جهت تقاضا کردم که جزء دستور جلسه آتی شود

رئیس - رأی میگیریم. آقایانی که این پیشنهاد را تصویب می کنند قیام فرمایند.

(اکثر قیام نمودند)

رئیس - ببخشید بفرمائید عده کافی نبود باید یکی دو نفر دیگر بیایند (بعد از چند ثانیه تأمل) ممکن است این مطلب را روز یکشنبه حل کنند.

(مجلس یک ساعت بعد از ظهر ختم شد)

رئیس مجلس شورای ملی مؤتمن الملک منشی - علی اقبال الملک منشی معظم السلطان